

REPERE ÎN CONSTRUCȚIA UNEI POLITICI EXTERNE ȘI DE SECURITATE COMUNĂ ÎN EUROPA

Baciu Elena, Școala „George Călinescu” Onești

L'idée d'une Europe unie s'est transmise au fil de l'histoire, en vêtant des formes de manifestation diverses.

Après la deuxième guerre mondiale, les états occidentaux ont concentré leurs efforts dans la direction de la réalisation de l'unité européenne, s'inspirant du modèle américain.

Si dans le domaine de la coopération économique on a fait déjà des progrès évidents, la coopération dans la politique extérieure et de sécurité commune parcourt une voie sinueuse, marquée par la confrontation des adeptes des théories fédéralistes, sur nationalistes et fonctionnalistes.

La fin de la Guerre Froide et la chute du communisme en 1989 ont donné un plus de complexité à ce problème. La politique de la défense commune est fondée sur la coopération, l'unanimité des États étant obligatoire.

Realizarea unei politici externe și de securitate comună la nivelul continentului european a îmbrăcat diverse forme de manifestare de-a lungul istoriei. Aceste încercări au avut efecte mai ales în planul conturării unei conștiințe europene, continentul conservând elemente comune în tradiții, limbă, credință, organizare politică, cultură³³.

Europa, devastată de războaie, de lupte pentru supremații, confruntată cu o diversitate de sisteme politice, economice și ideologice, păstra ideea de unitate europeană în momentele grele ale istoriei sale.

Impactul celui de-al doilea război mondial asupra Europei a fost crucial, continentul confruntându-se cu schimbări majore. În acest context tensionat, în 1946, într-o conferință la Universitatea din Zürich, Churchill a lansat oficial ideea Statelor unite ale Europei ca o alternativă „de a reconstrui familia europeană și de a-i asigura o structură care să-i permită să trăiască și să se dezvolte în pace, securitate și libertate”³⁴.

Prima mare întâlnire a militanților pentru unificarea Europei a avut loc la Haga (1948). Acum s-au conturat idei referitoare la instituții comune și organizarea unei Adunări parlamentare europene, aleasă de parlamentele naționale. Tot acum apar două direcții în federalizarea continentului și începe concurența între metoda interguvernamentală (propusă de britanici) și metoda supranațională susținută de francezi. S-a ajuns în cele din urmă la un compromis între supranațional și interguvernamental. Pe baza acestuia, la 5 mai 1949, la Londra, zece state (Belgia, Danemarca, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Olanda și Suedia) au semnat tratatul de constituire a Consiliului Europei. Acesta a devenit prima organizație de cooperare politică în Europa a statelor europene democratice.

Teroarea atomică influențează organizarea politică europeană. S.U.A. profită de instabilitatea politică a statelor din Vest, de amenințarea comunismului și semnează la 4 aprilie 1949 Tratatul Atlanticului de Nord (N.A.T.O.). Scopul acestei alianțe militare era de a asigura securitatea Europei de Vest. Începe războiul rece, care va afecta relațiile internaționale în perioada postbelică, caracterizate prin confruntarea între cele două superputeri și blocuri politico-militare.

Anul 1950 a adus schimbări importante în relațiile internaționale. Învingșii și învingătorii din războiul mondial au acceptat, în unele sectoare economice și administrative, transferul de drepturi suverane unor instituții supranaționale.

La Paris, la 18 aprilie 1951 se semna Tratatul de constituire a Comunității europene a cărbunelui și oțelului (C.E.C.O.). Astfel că prima comunitate europeană se realiza pe plan economic și reprezenta și primul pas în reconcilierea franco-germană.

Într-o Europă divizată în două blocuri politico-militare, declanșarea războiului din Coreea (25 iunie 1950) a amplificat confruntarea Est-Vest. În cadrul celei de-a cincea sesiuni a Adunării Consultative a Consiliului Europei, Winston Churchill a propus crearea unei Armate Europene Unite

³³ Octav Bibere, *Uniunea Europeană între real și virtual*, Editura ALL EDUCAȚIONAL, București, 1999, p. 13

³⁴ Charles Zorgbillee, *La construction politique de l'Europe*, Press universitaires de France, p. 16

care să colaboreze cu S.U.A. și Canada. R.F. Germană urma să primească garanții în privința siguranței și independenței și să participe la sistemul lor de apărare occidental.

Președintele Consiliului, primul-ministru francez René Pléven, prezenta Adunării Naționale a Franței, la 24 octombrie 1950, planul unei Comunități Europene pentru Apărare (C.E.A.). Acest plan prevedea crearea unei armate europene compusă din unități furnizate de statele membre, condusă de un ministru european al apărării și sub controlul unei Adunări parlamentare europene. Integrarea în domeniul apărării urma să fie un pas hotărâtor spre o integrare politică.³⁵

Tratatul de constituire a C.E.A. și sistemul de cooperare cu NATO este semnat la Paris la 25 mai 1952 de aceleași state din C.E.C.O.

În iulie 1953 s-a semnat Actul de Securitate Reciprocă care prevedea ca jumătate din ajutoarele militare americane destinate Europei să fie alocate C.E.A. Tratatul C.E.A. a fost ratificat până în 1954 de cinci state membre (Italia, Germania, Belgia, Luxemburg și Țările de Jos).

Planul Pléven a reaprins disputele politice în Franța anilor '50. Adunarea Națională a Franței a respins întregul proiect fără a discuta conținutul acestuia. Se consemna primul eșec în constituirea comunității europene de apărare și politică externă.

Integrarea europeană cunoaște succese pe plan economic prin semnarea tratatelor de la Roma (25 martie 1954) și constituirea C.E.E. – Comunitatea Economică Europeană, și C.E.E.A. – Comunitatea Europeană a Energiei Atomice. Reconstrucția economică a Europei a fost urmată de o perioadă de prosperitate economică între anii 1960 – 1970. Procesul de integrare economică nu era însă în afara politicului, acest proces fiind dependent de evoluția relațiilor internaționale și de raportul de forțe politice din statele participante.

Un moment important în relațiile internaționale l-a reprezentat poziția generalului de Gaulle care avea o viziune diferită față de alianța atlantică de Europa. Pentru președintele francez, Europa trebuia să aparțină europenilor și trebuia să se depășească stadiul blocurilor militare și să devină o „Europă de la Atlantic la Urali”.³⁶

De Gaulle inițiază o politică externă independentă care va duce la retargerea Franței din structurile militare N.A.T.O. la 7 martie 1966, însă va rămâne membră a Consiliului Atlantic. Securitatea militară a Europei Occidentale era asigurată în continuare de S.U.A. La inițiativa britanicilor s-a constituit un „grup european în Alianță” (Eurogrup), o organizație europeană fără personalitate juridică care va iniția cooperarea europenilor în unele sectoare militare ca: Eurotrain (instrucția militară), Eurolog (logistica), Euromed (medicina militară), Eurocom (telecomunicațiile).³⁷

Un nou eșec în constituirea unei uniuni politice se constată odată cu lansarea proiectului propus de diplomatul francez Christian Fouchet în 1961. Uniunea politică urma să fie realizată de un Consiliu format din șefi de state și de guverne, de o Adunare parlamentară și de o Comisie politică europeană cu rol tehnic. Acest proiect era contestat de Belgia și Olanda și astfel uniunea politică nu se mai realiza.

Disputa între cele două direcții – supranațional și interguvernamental – creează o nouă criză din 30 iunie 1965, când Franța nu mai participă la instituțiile de la Bruxelles, până în 30 ianuarie 1966, perioada fiind numită „criza scaunelor goale”.

După 7 luni, la 30 ianuarie 1966 s-a ajuns la un compromis la reuniunea de la Luxemburg a celor Șase, numit „compromisul de la Luxemburg”. Astfel, în cazul în care un stat invoca un interes foarte important pentru el discuțiile continuau până la un acord unanim. Excepția de la Luxemburg a devenit regulă până la Actul unic din 1986, majoritatea deciziilor în Consiliu s-au luat în unanimitate.

Evoluția unității europene a fost determinată de contextul politic internațional dominat de războiul rece, confruntarea Est – Vest, bipolaritatea sovieto-americană care acționa pentru o nouă ordine mondială, de crize și războaie regionale. La acestea se adaugă așa numitele crize alternative determinate de devalorizarea dolarului și criza petrolului din deceniul opt.

Efortul în realizarea cooperării și securității în Europa a cunoscut o nouă etapă odată cu deschiderea lucrărilor Conferinței pentru securitate cooperare în Europa la 3 iulie 1973. au participat 35 de state europene, fără Albania, dar cu S.U.A. și Canada. La 18 septembrie 1973, la Geneva, experții statelor participante au început elaborarea Actului Final, care a durat până în 1975.

³⁵ Octav Bibere, *op. cit.*, p. 34

³⁶ Idem, p. 43

³⁷ *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004, p. 11

La 1 august 1975, la Helsinki s-a semnat „Actul Final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa”. Acesta a cuprins principiile care guvernau relațiile dintre statele participante, drepturile omului și prevederi de cooperare în domenii diverse. Documentul conținea obligații politice, împărțite în trei categorii: aspectele politico-militare ale securității în Europa, cooperarea în domeniul economic, tehnico-științific și al mediului înconjurător, cooperarea în domeniul umanitar.³⁸

Cu acest prilej, sovieticii au obținut recunoașterea supremației lor în Est și a moștenirii teritoriale, în schimb Occidentul promova drepturile omului și libera circulație a persoanelor în spațiul european. Procesul Helsinki a impulsionat negocierile multilaterale în domenii diverse, de la drepturile omului și până la reducerea mutuală și echilibrată a armamentului (Mutual Balanced Forces Reduction - MBFR).

În anii '70 – '80 au avut loc reuniuni și acțiuni de continuare a CSCE. Asemenea etape au avut loc la Bélggrad (1977 – 1978), Madrid (1980 – 1983), Stocholm (1983 – 1986), Viena (1986 – 1989).

Securitatea continentului european a deschis un capitol nou în direcția cooperării politice între statele membre ale comunității europene și a devenit un subiect de dezbatere în sesiunile Consiliului European. În cadrul acestor preocupări se înscrie și Declarația de la Dublindin 4 decembrie 1984. Cele 10 state ale comunității europene recunoșteau că „au o responsabilitate privind pacea și stabilitatea în Europa și securitatea populațiilor lor”. Ele se declarau „decise să mențină și să-și intensifice contribuția la ameliorarea raporturilor între Est și Vest”.³⁹

Summit-ul CSCE de la Paris a deschis o pagină nouă în raporturile dintre statele europene, „Carta de la Paris pentru o nouă Europă” semnată în noiembrie 1990 a marcat încheierea oficială a războiului rece și adoptarea unor documente majore în domeniul dezarmării. Tratatul privind reducerea armelor convenționale în Europa, Declarația statelor membre ale NATO și ale Tratatului de la Varșovia privind nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forță, Acordul asupra unor măsuri de securitate. Carta de la Paris a definit obiectivul construcției unei Europe a democrației, păcii și unității prin asigurarea securității și dezvoltarea cooperării între statele participante.⁴⁰

Un nou impuls în activitatea CSCE a fost dat de Conferința de la Helsinki, din 10 iulie 1992. Documentul adoptat „Sfidările schimbării” prevedea asumarea unui rol activ a CSCE în prevenirea conflictelor și gestionarea crizelor. Cu acest prilej s-a creat un nou instrument „Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale” cu rolul de a se ocupa de tensiunile etnice și de a preveni conflictele interetnice. Tot acum s-a înființat și Forumul de Cooperare în Domeniul Securității la Viena. Acesta are rolul de a întări securitatea și stabilitatea în regiunea euroatlantică.

Consiliul ministerial al CSCE întrunit la Stockholm, în decembrie 1992, a creat funcția de Secretar general, iar în decembrie 1993 la Roma s-a consolidat Secretariatul CSCE cu sediul la Viena. Prin înființarea Consiliului Permanent s-a instituționalizat dialogul și consultarea în luarea deciziilor politice.

Summit-ul de la Budapesta din decembrie 1994 a schimbat denumirea procesului Helsinki în Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). Aceasta a devenit principalul instrument în prevenirea conflictelor și gestionarea crizelor. La Budapesta a fost adoptat Codul de conduită privind aspectele militare ale securității și rolul forțelor armate în societățile democratice. Documentul de la Budapesta stipula începerea discuțiilor în cadrul OSCE privind „Modelul comun și atotcuprinzător de securitate pentru Europa secolului XXI”, bazat pe principiile OSCE. Acest document a fost adoptat la summit-ul de la Istanbul din noiembrie 1999 sub titlul „Carta pentru Securitate Europeană”. Carta de la Istanbul a definit rolul OSCE în Europa, obiectivele și instrumentele de care dispunea în noul mileniu.

OSCE ocupă un loc unic în sistemul organizațiilor internaționale. Prioritățile acestei organizații sunt: consolidarea valorilor comune, edificarea unor societăți democratice bazate pe statul de drept, prevenirea conflictelor locale, restaurarea stabilității și păcii în zonele de conflict, promovarea unui sistem de securitate prin cooperare.

În etapa actuală OSCE se află în faza definirii securității europene bazată pe patru elemente: geopolitic, funcțional, normativ și operațional. OSCE realizează o abordare atotcuprinzătoare a securității: militară, politică, economică și umană.⁴¹

³⁸ Andrei Popescu, Ion Jinga, *Organizații europene și euroatlantice*, Lumina Lex, 2001, p. 54

³⁹ *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004, p. 12

⁴⁰ Andrei Popescu, *op. cit.*, p. 55

⁴¹ Al. Bolintineanu, A. Năstase și B. Aurescu, *Drept internațional public*, Editura All Beck, București, 2000, p. 172 – 174

Politica de securitate și cooperare comună la nivel european se bazează pe stabilitatea politică și militară.

Politica externă și de securitate comună (P.E.S.C.) a Uniunii Europene constituie conform tratatului de la Maastricht al doilea pilon, alături de Comunitatea Economică Europeană (pilonul întâi) și Justiția și Afacerile Interne (pilonul al treilea).⁴²

Tratatul de la Maastricht asigură o bază legală și stabilește competențele în cadrul celui de al doilea pilon al Uniunii Europene. Politica externă și de securitate comună are următoarele obiective: apără valorile comune, interesele fundamentale și independența Uniunii, contribuie la întărirea securității Uniunii și menținerea păcii conform principiilor Cartei Națiunilor Unite, a actului final de la Helsinki și a obiectivelor Cartei de la Paris, promovează cooperarea internațională, asigură dezvoltarea și întărirea democrației și a statului de drept, respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De asemenea decide strategii comune, acțiuni și poziții comune, întărește cooperarea între statele membre.⁴³

Deciziile luate trebuie să întrunească unanimitatea de voturi. Abținerea unui stat membru nu împiedică luarea deciziei, dar statul care s-a abținut nu trebuie să o aplice.

Competențele și procedurile referitoare la PESC sunt îndeplinite de Consiliul European compus din șefi de state sau de guvern. Acesta prin tratatul de la Maastricht are rol de impulsioneare și este însărcinat să definească orientările generale ale politicii externe. Acțiunea sa este completată de Consiliul de Miniștri. Comisia și Parlamentul European au un rol minor: primul este „larg asociat” la lucrări și al doilea este „informat” de evoluția politicii externe.⁴⁴

Unul din obiectivele majore PESC este stabilirea unei poziții comune în cadrul organizațiilor internaționale astfel încât statele europene să voteze la fel, de exemplu în cazul rezoluțiilor Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite.

Printre acțiunile comune ale Uniunii Europene se numără: transportul de ajutoare umanitare pentru Bosnia-Herțegovina din 8 noiembrie 1993, trimiterea unei misiuni de observare la alegerile parlamentare din Federația Rusă⁴⁵, pozițiile comune față de Ucraina din 28 noiembrie 1994, iar la 24 martie 1995 în legătură cu situația din Burundi⁴⁶, administrarea orașului Mostar, Pactul de Stabilitate pentru Europa Centrală.

O ilustrare a cooperării în domeniul politicii externe a fost definirea criteriilor comune aplicate de state, pentru recunoașterea Croației în ianuarie 1992, înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht.

Au existat și situații când membrii Uniunii Europene nu au ajuns la un acord în privința unei decizii politice și nu au găsit soluții pertinente cum a fost și situația din fosta Iugoslavie.

În Tratatul de la Maastricht se prevede că „Uniunea Europeană cere Uniunii Europei Occidentale să elaboreze și să ducă la îndeplinire deciziile și acțiunile Uniunii cu implicații în domeniul apărării”⁴⁷. P.E.S.C. nu afectează politica de securitate și de apărare a statelor membre și respectă obligațiile acestor state ce decurg din Tratatul Atlanticului de Nord.

Tratatul de la Amsterdam a fost semnat la 2 octombrie 1997 și a intrat în vigoare la 1 mai 1999. Actul nu a adus modificări majore în arhitectura Uniunii Europene, reformele propuse au avut mai mult un caracter tehnic.⁴⁸

Tratatul de la Amsterdam a menținut status-quo-ul în structura reților internaționale, însă a adus și unele ameliorări fără a afecta echilibrul internațional.⁴⁹ Astfel în domeniul P.E.S.C. sunt luate decizii de principiu, sunt formulate poziții comune și sunt finalizate acțiuni și măsuri comune.

Tratatul de la Amsterdam a adus o noutate în materia P.E.S.C. prin crearea funcției de „Înalt Reprezentant pentru P.E.S.C.” care este și Secretarul General al Consiliului. Acesta contribuie la realizarea unei politici externe comune.⁵⁰

Tratatele de la Amsterdam (1997) și Nisa (2000) au declanșat o politică externă și de securitate activă în relațiile internaționale.

⁴² Ovidiu Tinca, *Drept comunitar general*, Editura didactică și pedagogică, R.A., București, 2002, p. 31

⁴³ Idem, p. 165

⁴⁴ Christian Hen, Jacques Léonard, *Uniunea Europeană*, Editura C.N.I. Coresi S.A., București, 2002, p. 68

⁴⁵ *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 286/1* din 20 noiembrie 1993

⁴⁶ *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 313* din 6 decembrie 1994 și *L 72* din 1 aprilie 1995

⁴⁷ *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004, p. 13

⁴⁸ Helmut Kortenber, *Les negociation du traité*, *Revue trimestrielle de droit européen*, nr. 24/1994, p. 709

⁴⁹ Claude Blumann, *Aspects institutionnels*, *Revue trimestrielle de droit européen*, nr. 4/1997, p. 335

⁵⁰ Christian Hen, Jacques Léonard, *op. cit.*, p. 68

Tratatul de la Nisa a adus unele schimbări semnificative în privința P.E.S.C., transformând în politică a Uniunii Europene progresele realizate de la Consiliile Europene de la Köln (iunie 1999) și Helsinki (decembrie 1999) și a dispus crearea unei forțe de intervenție europeană formată din 60 000 de militari și a unor organisme politico-militare care să funcționeze în cadrul Consiliului.⁵¹ La Consiliul European de la Nisa au fost create noile structuri pentru a îndeplini acest obiectiv și anume: Comitetul politic și de Securitate (C.O.P.S.) compus din reprezentanții permanenți ai statelor membre, Comitetul Militar compus din Șefii de Stat Major ai armatelor, Statul major al Uniunii Europene.

După intrarea în vigoare a Constituției pentru Europa se va elimina structura Uniunii Europene bazată pe cei trei piloni, P.E.S.C. va deveni o politică internă a Uniunii Europene realizată prin instituții proprii acesteia.

Tratatele de la Maastricht, Amsterdam și Nisa asigură baza legală a P.E.S.C. și precizează obiectivele sale care sunt: apărarea valorilor comune, a intereselor fundamentale și a independenței Uniunii Europene, întărirea securității Uniunii Europene și internaționale, promovarea cooperării internaționale, dezvoltarea și întărirea democrației și a statului de drept și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Metodele P.E.S.C. se caracterizează prin cooperarea între statele membre și punerea în practică a unor acțiuni comune în domeniile în care au interese comune și în susținerea unor poziții comune în cadrul organizațiilor internaționale.

În planul securității europene și euro-atlantice au loc două procese: realizarea Identității Europene de Securitate și Apărare I.E.S.A. în cadrul N.A.T.O. și a P.E.S.C. în cadrul Uniunii Europene. Ca modalități de consultare și cooperare cu N.A.T.O., Consiliul Uniunii Europene a propus crearea a patru grupuri de lucru ad-hoc la Feira în Portugalia (iunie 2000). Acestea au ca atribuții cooperarea cu structurile N.A.T.O. și identificarea problemelor privitoare la: securitate, capacități militare, accesul Uniunii Europene la bunurile și capacitățile N.A.T.O. și definirea capacităților de consultare U.E. – N.A.T.O.. S-a decis crearea unui „Comitet de Management al Crizelor Civile” după modelul N.A.T.O., înființarea unei structuri politice și militare și construirea unui sistem european de supraveghere prin satelit care să reducă dependența de sistemul american de informații.

Pe 13 noiembrie 2000 s-a semnat la Marsilia actul de încetare a activității Uniunii Europei Occidentale care a cedat prerogativele Uniunii Europene. Astfel Institutul de Studii Strategice din Paris și Centrul de sateliți de la Torrejan (Spania) au trecut sub autoritatea Uniunii Europene. Transformarea Uniunii Europei Occidentale s-a realizat progresiv și s-a încheiat în 2001.

Cu prilejul reuniunii de la Varșovia (24-25 septembrie 2002) a fost lansată inițiativa N.A.T.O. Response Force. Aceasta prevede înființarea unei forțe de reacție rapidă a N.A.T.O. cu un efectiv de aproximativ 21 000 de militari, compusă din elemente terestre, aeriene și navale și cu o capacitate de desfășurare în termen scurt (7 zile). Acest mecanism va fi un instrument N.A.T.O. de intervenție, fiind folosit atât pentru misiuni ale U.E. cât și pentru misiuni ale N.A.T.O. Statele candidate la aderare pot participa la această forță, însă nu pot participa la luarea deciziilor.

Forța de Reacție Rapidă (F.R.R.) este o structură militară care se implică în prevenirea și soluționarea conflictelor regionale și are un efectiv militar care să poată fi mobilizat în 60 de zile și să acționeze pe o perioadă de un an.

Dezvoltarea identității europene demonstrează preocupările europenilor pentru a se implica în ceea ce ei definesc „afaceri europene care trebuie gestionate de europeni”.⁵² Pentru realizarea acestui obiectiv trebuie depășite unele obstacole create de problemele interne, suveranitatea națională și cheltuielile militare cât și de interesele specifice N.A.T.O.

Armata europeană funcționează în cadrul structurilor N.A.T.O. și este integrată în Comandamentul Suprem al Forțelor Aliate din Europa sub forma Corpului de Reacție rapidă (C.R.R.), format din divizii naționale, divizii de cooperare și divizii multinaționale.

Apărarea și securitatea comună bazată pe cooperare presupune realizarea unui sistem de securitate multietajat: U.E., O.S.C.E., N.A.T.O. și O.N.U. Apare necesitatea cooperării între diferitele instituții de securitate.

Realizarea I.E.S.A. este un proces ireversibil și se va construi pe relația între N.A.T.O. și Uniunea Europeană.

⁵¹ *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004, p. 14

⁵² *Politica externă și de securitate comună*, București, 2004, p. 21

Poziția N.A.T.O. față de P.E.S.C. trasată de Tratatul de la Amsterdam este că aceasta este compatibilă cu politica comună de securitate și apărare cuprinsă în Tratatul de la Washinton.

În România s-au creat deja structurile necesare participării la P.E.S.C. În cadrul Uniunii Europene, România și-a asumat obligațiile de adoptare a acquis-ului în domeniul P.E.S.C. În acest sens România trebuie să realizeze concordanța între politica ei națională cu P.E.S.C. și să se situeze pe o poziție comună europeană în forurile internaționale.

În cadrul alinierii României la acquis-ul privind politica externă și de securitate comună se înscrie: participarea la dialogul politic, relațiile cu statele vecine, alinierea la politica Uniunii Europene privind zona Balcanilor, a spațiului euro-mediteranean și Orientul Mijlociu și respectarea Codului de conduită al Uniunii Europene privind exporturile de arme.

România este activă în promovarea politicii de securitate regională și este totodată un „furnizor de securitate” în zona central și est europeană.

Dezvoltarea în continuare a P.E.S.C., îndeosebi a componentei sale P.E.S.A. (Politica Europeană de Securitate și Apărare) este condiționată de depășirea unor obstacole: resurse umane disponibile care fac față greu solicitărilor, insuficiența echipamentului adecvat anumitor situații cât și a mijloacelor de transport la distanță, dotarea financiară modestă, confirmată de Perspectivele Financiare Multianuale pentru 2007 – 2013.